

одного року. Тобто можна казати про досить високу ліквідність запланованого виробничого заходу.

Враховуючи недоліки критерію *IRR*, а також знайдені низькі значення модифікованої внутрішньої норми прибутку (*MIRR* = 13,054 %) і заснованих на ній показників резерву безпечності (абсолютний *MS* = 0,054 п.п., відносний *MS* = 0,415 %), ми порекомендували керівництву ПАТ «Єнні Фудз» тимчасово відмовитись від реалізації даного інвестиційного проекту з метою пошуку більш сприятливих з точки зору потенційних витрат та економічного ефекту умов здійснення досліджуваного виробничого заходу в майбутньому.

Висновки. Для кількісної економічної оцінки інвестиційних проектів підприємства доцільно використовувати наступну систему дисконтованих показників: 1) *NPV*, яка відображає прийнятність проекту, його масштабність; 2) *MIRR* – максимально об'єктивну і універсальну характеристику ступеню ефективності інвестиційного проекту; 3) *MS* в абсолютному й відносному вираженні, що знаходяться на основі критерію *MIRR* і служать показниками абсолютної та відносної ризикованості заходу; 4) *DPP*, який може розглядатись як непрямий показник ліквідності проекту інвестиції.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Беренс В. Руководство по оценке эффективности инвестиций / В. Беренс, П.М. Хавранек; пер. с англ. – М. : Интерэксперт; ИНФРА-М, 1995. – 528 с.
2. Методические рекомендации по оценке эффективности инвестиционных проектов, утвержденные Министерством экономики РФ, Министерством финансов РФ, Государственным комитетом РФ по строительной, архитектурной и жилищной политике 21.06.1999 г., № ВК 477 [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://invest.h11.ru/law/doc00279.shtml>
3. Методичні рекомендації з розробки бізнес-планів інвестиційних проектів : затвержені наказом Державного агентства України з інвестицій та розвитку від 31.08.2010, № 73. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://document.ua/pro-zatverdzhennja-metodichnih-rekomendacii-z-rozrobki-bizne-doc31334.html>
4. Ковалев В. В. Методы оценки инвестиционных проектов : [учеб. пособ.] / Ковалев В. В. – М. : Финансы и статистика, 2003. – 144 с.
5. Янковий О.Г., Мельник Н.В. Критичний аналіз внутрішньої норми прибутку як показника оцінки інвестиційних проектів / О.Г. Янковий, Н.В. Мельник // Вісник соціально-економічних досліджень : зб. наук. пр. – Одеса, ОНЕУ, 2012. – № 45. – С. 196-205.

УДК 330.341.1:664.143.1:338.24

НАЙДА А.В., канд. екон. наук, асистент
Одеський державний аграрний університет, м. Одеса

ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНИМ РОЗВИТКОМ ЦУКРОБУРЯКОВОГО ВИРОБНИЦТВА У СУЧАСНИХ УМОВАХ ГОСПОДАРЮВАННЯ

У статті проведено аналіз передумов та особливостей інноваційного розвитку цукробурякового виробництва.

Ключові слова: управління, інноваційний розвиток, цукробурякове виробництво

In the article the preconditions and peculiarities management of the innovational development in the enterprises of the sugar-beet subcomplex are examined.

Keywords: management, innovational development, production of beetsugar

Актуальність проблеми. За умов інтеграції економіки України у світове господарство проблема ефективного управління інноваційним розвитком вітчизняного аграрного-промислового сектора, зокрема цукробурякового, є стратегічно важливою. Адже успішність її розв'язання впливає на стабільний розвиток економіки та стан продовольчої безпеки країни.

Аналіз останніх наукових досліджень і публікацій. Проблемами та перспективами інноваційного розвитку економіки, в тому числі підприємств цукробурякового підкомплексу, займалися Колісник М.К., Купчанко М.Я., Біляцький С., Добровольська

А., Амоша О.І., Лиськов В.В., Жидовська-Курильців Н.М., Бондар В., Кубашкіна І.М., Артамонова Л.М., Коровайченко Н.Ю. та ін. Проте важливість продовження досліджень особливостей управління інноваційним розвитком цукробурякового виробництва зумовлена необхідністю ідентифікувати дане соціально-економічне явище, що потребує виявлення та розкриття його характерних рис та своєрідності.

Метою статті є визначення особливостей управління інноваційним розвитком цукробурякового виробництва України як передумови ефективного його здійснення.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Проблеми ефективності управління інноваційним розвитком цукробурякового виробництва спричинені сучасним характером протікання науково-технічного прогресу, глибинним реформуванням господарського комплексу та соціально-економічними перетвореннями його складових, специфікою функціонування підприємств агропромислового комплексу, особливими властивостями виробленої агропродовольчої продукції, посиленням впливу економічної глобалізації та мультиплікаційною дією названих та інших факторів макроекономічного та мікроекономічного середовища.

Прискорення науково-технічного прогресу в харчовій промисловості зумовлює необхідність інноваційного напрямку її розвитку, що характеризується наступними особливостями: 1) підвищення ролі наукових і технологічних факторів у забезпеченні сталого функціонування промисловості; 2) збереження та ефективне використання науково-технічного потенціалу; 3) технологічне переобладнання і структурна перебудова виробництва; 4) збільшення експортного потенціалу за рахунок наукомістких галузей виробництва, зменшення залежності країни від імпорту; 5) необхідність інноваційної спрямованості функціонування підприємств харчової промисловості в контексті загального посилення інноваційних процесів в економіці [1, 2].

С. Біляцький та А. Добровольська підкреслюють, що прискорення темпів НТП в останнє десятиліття супроводжується різким скороченням і модифікацією інноваційного циклу під впливом кардинальних проривів у науці й техніці. З одного боку, істотно скорочується час появи й освоєння на ринку нововведень, а з другого – підвищуються можливості виводу на ринок новітніх продуктів. Складається ситуація, коли новий продукт, не встигнувши навіть зайняти свою нішу на ринку, витісняється черговим новим товаром. Цей процес наростає лавиноподібно і має практично безупинний характер, не залишаючи місця еволюційним формам НТП [3, с. 149].

Науково-технічний прогрес є домінантою розвитку продуктивних сил, постійного підвищення ефективності виробництва. Для технологій, що використовуються підприємствами цукрової галузі, властиві певні тенденції розвитку й застосування. Головними з них є:

- перехід до малостадійних процесів через поєднання в одному технологічному апараті кількох операцій, що раніше виконувались окремо;
- забезпечення в нових технологічних системах мало- або безвідходного виробництва;
- підвищення рівня комплексності механізації процесів на засаді застосування систем машин і технологічних ліній;
- використання в нових технологічних процесах засобів мікроелектроніки, що дає змогу одночасно з підвищенням ступеня автоматизації процесів досягати більш динамічної гнучкості виробництва.

На думку В.В. Лиськова, сучасне цукробурякове виробництво характеризується структурною

незбалансованістю, відставанням у розвитку його підгалузей і значним спадом обсягів виробництва продукції. Основними причинами цього є: загальна економічна криза; руйнування старої адміністративної системи та безсистемний перехід до нерегульованого ринку; відсутність ефективної політики в цукровій та суміжній галузях; недостатнє фінансове та матеріально-технічне забезпечення; бартеризація економічних взаємовигідних відносин між виробниками сировини та заводами; значне подорожчання енергетичних та матеріальних ресурсів, а також техніки для вирощування, збирання, транспортування і переробки буряків [4, с. 16].

Специфіка діяльності цукробурякового виробництва країни полягає в тісному взаємозв'язку насінневих, сільськогосподарських та переробних підприємств, що виражається у впливі ефективності функціонування кожної ланки на кінцевий результат. У структурі агропромислового комплексу цукрова галузь представлена організаціями, що здійснюють діяльність на певній території, з мінливими природно-кліматичними умовами та певними ресурсами, що вимагає відповідних підходів до управління їх фінансово-господарською діяльністю.

До інших специфічних особливостей цукробурякового виробництва слід віднести:

- значні затрати на транспортування сировини (корені містять 75–80% води), що зумовлює необхідність мінімізації радіуса перевезень шляхом концентрації посівів культури неподалік цукрових заводів;
- цукробурякове виробництво є досить високо трудомісткою та матеріаломісткою сферою – сільськогосподарські підприємства несуть значні витрати на насіння, засоби захисту буряків від бур'янів і шкідників, добрива, експлуатацію техніки, паливно-мастильні матеріали, а цукрові заводи – на модернізацію, підготовку і переробку коренів, виробництво цукру;
- цукрова галузь визначається досить високим рівнем зносу обладнання та потребою модернізації;
- на відміну від інших продуктових вертикалей, цукробуряковий підкомплекс виходить за рамки вузькопрофільного виробництва цукру; додатково встановлене обладнання дає можливість виробляти лимонну, молочну і глютамінову кислоти, дріжджі, біоетанол, етиловий спирт, здійснювати відгодівлю ВРХ [5, с. 46].

Чітко виражена сезонність роботи цукробурякового виробництва зумовлює нерівномірність господарських процесів та зайнятість працівників протягом року. Сільськогосподарські підприємства найбільш гостру потребу в трудових ресурсах мають в період догляду за посівами та збору урожаю цукрових буряків [6].

Конкурентоспроможність цукробурякового виробництва залишається одним з вирішальних критеріїв його розвитку. На нього слід зважати при вирішенні проблем з лібералізації зовнішніх економічних зв'язків і рівня відкритості економіки. За-

вданням ж держави в цьому контексті є створення передумов для конкурентного середовища з врахуванням конкурентного рівня вітчизняної цукрової галузі [7, с. 33].

Конкуренція є двигуном економічного зростання для економіки в цілому та для галузі зокрема. Для цукрової промисловості України характерним є низький рівень внутрішньої конкуренції, який характеризується чітко визначеними обсягами реалізації в рамках продовольчої безпеки країни та значним впливом державної регуляторної політики. Зі вступом України до СОТ, рівень конкуренції на внутрішньому ринку значно зріс. Це може стати одним з основних чинників модернізації вітчизняного цукробурякового виробництва в силу реакції на виклик сучасності.

У світовій економічній системі постійно посилюється дія факторів, які призводять до глобалізації виробництва та інтенсифікації міжнародної конкуренції. За останні роки значні розбіжності, які були між країнами до середини ХХ ст., поступово почали зменшуватися. Основними причинами цих процесів є: поширення сучасних технологій, методів маркетингу як довгострокової тенденції; посилення подібності інфраструктури; розширення асортименту продукції та торговельних найменувань.

Стійке зростання сучасних високорозвинених держав базується на використанні нових знань і технологій, а їх ефективне поєднання гарантує високий конкурентний статус у глобальній моделі міжнародного поділу праці. Необхідною умовою конкурентоспроможності України є наявність потужного науково-технічного потенціалу і його використання, що забезпечить технологічний прорив [8, с.56].

Підприємства, що входять до складу цукробурякового підкомплексу, як об'єкти управління являються відкритими системами, які активно взаємодіють із зовнішнім середовищем та зазнають впливу макроекономічних та мікроекономічних його факторів. Макроекономічні фактори є складовими зовнішнього середовища непрямого впливу, до них відносять політико-правові, економічні, демографічні, природно-кліматичні, техніко-технічні та соціально-культурні.

Мікроекономічними є фактори, що прямо впливають на діяльність підприємств цукробурякового виробництва (конкуренти, посередники, покупці, партнери, постачальники та ін.).

Аналізуючи генезис виробничої інфраструктури цукробурякового виробництва, варто зазначити, що поглиблення поділу праці та ускладнення структурної організації цієї сфери сприяє розвитку міжнародних зв'язків та викликає необхідність розширення інноваційних видів діяльності та зростання інвестиційної привабливості. Процес міжнародного поділу праці у сфері загальних умов виробництва також супроводжується зростанням складності даної сфери, структурних зрушень у виробництві, поглибленні та модифікації суспільного поділу праці, зростання науково-технічного кооперування, посилення інтернаціоналізації виробничого процесу, що в кінцевому варіанті обумовлено і розвитком наднаціональної виробничої інфраструктури.

Висновки. Управління інноваційним розвитком цукробурякового виробництва має ряд особливостей, до яких слід віднести те, що здійснювані управлінські процеси відбуваються в умовах прискорення науково-технічного прогресу та інтенсивним впровадженням його результатів в практику господарювання. Активне прикладне використання в підприємницькій практиці новітніх наукових здобутків в області техніки, технології, організації, управління, економіки, маркетингу є об'єктивним процесом, зумовленим вимогою сьогодення щодо підвищення продуктивності праці та якості здійснюваних виробничо-господарських процесів з метою досягнення бізнесових цілей через задоволення потреб споживачів. Ринок, що слугує своєрідним постачальником товарів та послуг споживачам, вимагає від виробників високої економічної ефективності та соціальної результативності, здійснюючи за даними критеріями своєрідний відбір господарюючих суб'єктів та залишаючи із них найбільш досконалі.

Виокремлення та врахування особливостей цукробурякового виробництва має бути базисом для формування стратегії ефективного управління його інноваційним розвитком.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Колісник М.К. Ефективне управління інноваціями на основі формування та впровадження логістичної концепції інноваційного розвитку підприємства / М.К. Колісник, В.І. Босак // Науковий вісник НЛТУ України. – 2008. – № 18. – С. 137-143.
2. Купчанко М.Я. Прискорення науково-технічного прогресу як вирішальний фактор зростання ефективності розвитку харчової промисловості / М. Я. Купчанко, Н. І. Бондарук. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/17_AND_2010/Economics/68120.doc.htm.
3. Біляцький С. Економіка, заснована на знаннях / С. Біляцький, А. Добровольська // Збірник наукових праць дослідження міжнародної економіки. – 2011. – № 1 (66). – С. 146-155.
4. Лиськов В.В. Формування ефективної структури цукрової промисловості України / В.В. Лиськов. – К. : Інститут економіки, 2000. – 210 с.
5. Жидовська-Курильців Н. М. Ефективність функціонування бурякоцукрового підкомплексу АПК : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : спец. 08.00.04 «Економіка та управління підприємствами» / Н.М. Жидовська-Курильців. – Львів, 2009.
6. Бондар В. Про прибутковість вирощування цукрових буряків / В. Бондар. [Електронний ресурс] – Режим доступу до журн.: <http://www.agro-business.com.ua/component/content/article/279.html?ed=33>.

7. Артамонова Л.М. Конкурентоспроможність вітчизняної економіки та економічна безпека держав / Л.М. Артамонова, К. Ю. Волкова // Економічна безпека України і виклики сьогодення. – 2010. – Ч.1. – С. 33-36.

8. Коровайченко Н.Ю. Шляхи підвищення конкурентоспроможності національної економіки / Н.Ю. Коровайченко, Н.П. Сеженіна // Економічна безпека України та виклики сьогодення. – 2010. – Ч.1. – С. 56-59.

УДК 338.48:330.322:332.14

НЕЗДОЙМІНОВ С.Г., канд. екон. наук, доцент
Одеський національний економічний університет, м. Одеса

РЕАЛІЗАЦІЯ РЕГІОНАЛЬНОЇ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ СТРАТЕГІЇ В ІНДУСТРІЇ ГОСТИННОСТІ ТА ТУРИЗМУ

Досліджено досвід реалізації інвестиційного процесу в регіонах України, що дозволило акцентувати увагу на формуванні заходів щодо розвитку інвестиційної стратегії на основі державно-приватного партнерства в індустрії гостинності, модернізації інфраструктури регіонального туризму.

Ключові слова: інвестиційна стратегія регіону, індустрія гостинності та туризму, інвестиційний процес, регіональний розвиток

The experience of the investment process in Ukraine's regions, allowing focus on the formulation of activities to develop investment strategies based on public-private partnerships in the hospitality industry, modernization of infrastructure of regional tourism.

Keywords: investment strategy in the region, hospitality industry, tourism, investment process, regional development

Вступ. Особливістю більшості відомих інвестиційних стратегій в країнах Європи є те, що вони акцентують увагу на створенні і розвитку інфраструктури підтримки і обслуговування інвестицій із організацією широкого спектру послуг, покликаних допомогти інвесторам в аналізі інвестиційних рішень та гарантувати прозорість інвестиційного процесу. В науковій літературі досить багато уваги приділяється визначенню основних принципів та шляхів стратегічного планування інноваційного розвитку регіону, механізму дослідження факторів інвестиційної привабливості, які стосуються не тільки регіональної спеціалізації, але й форм виробництва конкурентних послуг, складу учасників інвестиційного процесу. Вищезазначеним проблемам присвятили свої праці Б.В. Буркинський, Т.П. Галушкіна, В.М. Осипов, С.К. Харічков, С.Ю. Цьохла, Е.В. Яковенко та інші [1; 2; 3]. Але не зважаючи на те, що різним аспектам розвитку інвестиційного процесу присвячено немало наукових праць, він, як значущий компонент модернізації регіонального туристично-рекреаційного комплексу ще не став предметом ретельних досліджень науковців.

Постановка завдання. Важливим завданням регіональної інвестиційної стратегії є розповсюдження серед зацікавлених сторін інформації щодо регіону та країни, її макроекономічної ситуації, головних галузей промисловості, законодавства і процедур, що визначають інвестиційний процес, інвестиційних стимулів та іншої інформації, яка може полегшити процес ухвалення інвестором рішення про початок бізнесу або організації спільного підприємства. Таким чином, виникає необхідність зафіксувати, дослідити і кваліфікувати тенденції регіонального інвестиційного розвитку в якості тимчасових чи довгостро-

кових. Метою даного дослідження є проведення аналізу досвіду формування регіональних стратегій щодо залучення інвестицій та визначення заходів щодо реалізації регіональної інвестиційної стратегії в сфері гостинності та туризму.

Результати. Проведені дослідження свідчать, що інвестиційна стратегія Одеського регіону спрямована на спільну діяльність обласної та районних державних адміністрацій, органів місцевого самоврядування, держави по забезпеченню економічного розвитку регіону із урахуванням ситуації, що склалася в інвестиційному середовищі регіонального оточення України та Одеської області (ЄС, Росія, держави Чорноморського басейну, Кавказ), діяльності потенційних стратегічних партнерів (США, Китай тощо). За даними Державного комітету статистики України, Одеський регіон займає 7 місце (після м. Київ, Дніпропетровської, Київської, Харківської, Запорізької та Львівської областей) серед областей та міст України за обсягом залучених прямих іноземних інвестицій на душу населення. Обсяг прямих іноземних інвестицій (акціонерний капітал) в Одеському регіоні, на 1 січня 2012 р. склав 1221,7 млн. дол., що на 10,3% більше обсягів інвестицій на початок 2011 р., і в розрахунку на одну особу становив 513,9 дол. Структура інвестицій свідчить, що з країн ЄС надійшло 850,8 млн. дол. (69,6% загального обсягу), із країн СНД – 38,3 млн. дол. (3,1%), з інших країн світу – 332,7 млн. дол. (27,3%). Усього інвестиції надійшли з 73 країн світу. До основних країн-інвесторів, на які припадає 69,9% загального обсягу прямих інвестицій, входять: Кіпр – 454,6 млн. дол., Нідерланди – 153,0 млн. дол., Велика Британія – 75,2 млн. дол., США – 72,2 млн. дол., Німеччина – 50,9 млн. дол., Віргінські